

דף ס"ח

משנה

כל הפסולין שמלקו¹¹¹⁰, מליקתן פסולה, ואינו מטמא בבית הבליעה¹¹¹¹. שמליקתם מטהרתם מפני שנפסל בקדש ומליקתם הועילה שאם עלו לא ירדו ושאינה נבילה. מלק בשמאל או בלילה, שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ אינן מטמאות בבית הבליעה^{1112 1113}.

מלק בסכין מלק חולין ב' וקד' בחוץ
מלק בסכין, מטמא בבית הבליעה שאינה בעצמו של כהן ואינה מליקה, ואינה שחיטה מפני שהוא מחליד או מפני שהוא דורס¹¹¹⁴. מלק חולין בפנים וקדשים בחוץ, מטמא בבית הבליעה מפני שמליקה מועילה רק בקרבן עוף בעזרה, ולא בחולין בפנים ולא בקדשים בחוץ¹¹¹⁵. מלק בעזרה תורים קטנים או בני יונה גדולים שאינם ראויים לקרבן ומליקתם היא כמליקת חולין ומטמאים בבית הבליעה. שיבשה גפה, שנסמית עינה, ושנקטעה רגלה מטמא בבית הבליעה. מפני שמעוף מחוסר אבר פסול לקרבן¹¹¹⁶.¹¹¹⁷ זה הכלל כל שפסולו בקודש, שבאה לעזרה בהכשרה ונפסלה. אינו מטמא בבית הבליעה, לא היה פסולו בקודש מטמא בבית הבליעה. מפני שכל הפסולים האלו אם עלו ירדו.

גמרא

- 1110 יש שגר' כל הפסול' שמלקו מליקתן פסולה, ואינם מטמאים בבית הבליעה בסוף המשנה. מסורת הש"ס.
1111 בגמרא נחלקו באלו פסולים מדובר.
1112 אפילו שאין שחיטה בעוף קדשים בכל מקום אין מטמאים. ושחט קדשים בפנים א' בגמ' בזה הכלל. מפרש. מתחילת המשנה עד דף ע"ח ע"ב ד"ה אמר ר"ל הפגול והנותר אינו מפירוש רש"י.
1113 בגמרא למדו ששחיטה אינה מטמאה בבית הבליעה אע"ג שאינה מתירה את האיסור. תוס'.
1114 בקונטרס פירש מפני שמחליד מפני שנועץ ראשו של סכין משום שאינו רוצה לחתוך את רוב הבשר לפני הסימנים. ואי אפשר לומר כן במה שבחולין (דף כ:). קוראים מחליד אע"ג שלפי הס"ד הוא חותך את רוב הבשר. ושם רש"י פירש חלדה שהסכין ננעץ תחת העצם לאחר שפירקי העצם נתפרקו, ולפי' זה לא מדובר בסכין רחבה. ונראה שמליקה בסכין נחש' חלדה מפני ששוחט את הסימנים ממטה למעלה ואפילו בסכין רחבה. תוס'.
1115 והוא הדין לחולין בחוץ ובגמרא אמרין דאתאי בזה הכלל. מפרש.
1116 13 אומרים אין תמות וזכרות בעופות לענין דוקין שבעין.
1117 14 גיסמית עינה הוא שנחטטה העין ופסול משום מחוסר אבר. וממעטינן לה בפ"ק דקידושין (דף כד:). מדכתיב מן העוף ולא כל העוף פרט לשיבש גפה ולא כמו שפירש בקונטרס משום הקריבהו נא לפחתך. וא"ת ל"ל קרא למחוסר אבר הרי הוא אסור אפ' לבני נח? וי"ל שאם לא היה כתוב בישראל היינו מעמידים את הכ' של בני נח לישראל ולא לבני נח. א שהיינו או' שכיון שבעל מום בעופות הותר לישראל יותרי מבהמה הותר אפי' מחוסר אבר. תוס'.

רב א' שמאל ולילה אין מטמ' בבית
הבליעה זר וטכין מטמ'

אמר רב, כהן שמלק קרבן עוף בשמאל או
בלילה, אינם מטמאים בבית הבליעה, מפני

שהמליקה הועילה שאם עלו לא ירדו. ואם זר מלק¹¹¹⁸ או שכהן מלק
קרבן עוף בסכין, מטמאים בבית הבליעה. ושואלת הגמרא מה ההבדל
בין שמאל ולילה לבין זר וטכין?. אם מליקה בשמאל נחשבת מליקה
שמתירה את האיסור של העוף, שאם עלו לא ירדו? עונה הגמרא, מפני
שיש לעבודה בשמאל הכשר ביום הכיפורים. שהכהן הגדול נוטל את
המחתה עם הגחלים בימינו ואת הכף עם הקטורת בשמאלו¹¹¹⁹. ומליקה
בלילה נחשבת מליקה, מפני שלעבודה בלילה יש הכשר לכתחילה
בהקטרת איברים ופדרים. הרי גם לזר יש הכשר בשחיטה שכשרה בזר!.

שחיטה אינה עבודה שחיתת פרה
טעונה כהונה מגזה"כ

ואומרת הגמרא ששחיטה אינה עבודה.
ושואלת הגמרא האם שחיטה אינה עבודה?.

הרי רבי זירא אמר ששחיטת פרה בזר היא פסולה. ורב הראה מקור לדבר
שבשחיטת הפרה כתוב אלעזר : "וַיִּנְתְּנֶם אֶתָּה אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וכו'
וַשְּׁחֹט אֹתָהּ לִפְנֵי" וכתוב בה חוקה לעכב "זאת חקת התורה?" מתרצת
הגמרא, שפרה היא קדשי בדק הבית, והעבודות שלה אינן נחשבות
לעבודה. שואלת הגמרא, אם שחיטת פרה שהיא קדשי בדק הבית היא
עבודה וצריכים בה כהונה, כל שכן ששחיטת קדשי מזבח היא עבודה
וצריכים בהם כהונה? אמר רב שישא בנו של רב אידי, היא גזירת הכתוב
שצריכים שכהן ישחט את הפרה, לא מפני ששחיטתה היא עבודה אלא
כמו שיש גזירת הכתוב שצריכים כהונה בראית מראות נגעים, אפילו
שאינה עבודה.

לא לומדים מקדש מבמה

שואלת הגמרא, ונלמד שמליקת זר תועיל
שאם עלתה לא תרד ושלא יטמא בבית

הבליעה, ממה שזר כשר למלוק עופות בבמה לכתחילה¹¹²⁰? אומרת
הגמרא, שלא לומדים עבודה במקדש מעבודה בבמה¹¹²¹. שואלת הגמרא

1118 והוא הדין לאונן וערל וכל הפסולים. מפרש.

1119 היה אפ' לומר שיש הכשר בשמאל בהולכת אברים אלא נקט יזה"כ בעבודה שמעכבת כפרה. תוס'.

1120 אפ' לומר כמ"ד שאין מנחה ועופות בבמה, והברייתא לקמן שאו' כרבי יוחנן כמ"ד שיש מנחה ועופות
בבמה. ושם משמע לו שאם לומדים מבמה לומדים אפ' מנחה ועופות כיון שיש הכשר לזר. תוס'.

1121 אפ' שהברייתא היא כר' יהודה ב' המזבח מקדש (לקמן דף פד:) כיון דר' יהודה שמחמיר לומד מבמה כל

ממה שמצינו בברייתא שלומדים מבמה במה, ששנינו, מנין ליוצא שאם עלה לא ירד? שמצאנו שיוצא כשר בבמה, שהרי לא היו מחיצות בבמה? עונה הגמרא, שהתנא סומך על הכתוב: "זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה" שמרבה את כל העולים על המזבח, אפילו פסולים. והמלה "זאת" היא מיעוט של חלק מהפסולים. ואנו מרבים את כל הפסולים שפסולם בקודש וממעטים את אלו שאין פסולם בקודש. ופסול יוצא שחל רק אחרי הקרבן בא לעזרה ועבודתו התחילה בשחיטה הוא פסול שפסולו בקודש. ומה שהתנא הביא את הלימוד מבמה הוא אסמכתא בלבד.

ור"א זר אין מטמא בבית הבליעה אמר רבי יוחנן, זר שמלק אינו מטמא בבית הבליעה, מפני שלומדים מבמה שזר כשר בה למליקה שמליקת העוף מתירה את העוף להקרבה בדיעבד ואינו מטמא בית הבליעה. ואם מלק בסכין מטמא בבית הבליעה מפני שאינה לא מליקה ולא שחיטה ולא מצאנו הכשר של מליקה בסכין¹¹²².

כל שפסולו בקדש שחי' ושואלת הגמרא ממה ששנינו, כל הפסולין שמלקו קד' בפנים מליקתן פסולה. לרבי יוחנן כל לרבות זר שמלק. אבל לרב מה כל באה לרבות? ואומרת הגמרא לרבות שמאל ולילה. ושואלת הגמרא ששנינו במשנה מלק בשמאל או בלילה אינם מטמאים! ואומרת הגמרא שהתנא שנה שיש מליקות פסולות שלא מטמאים בבית הבליעה. ואחר כך מפרש אותם. ושואלת הגמרא ממה ששנינו, זה הכלל כל שהיה פסולו בקודש אינו מטמא בגדים אבית הבליעה. לרבי יוחנן כל בא לרבות זר, ולרב מה הכלל בא לרבות¹¹²³? שואלת הגמרא ולטעמך, גם לפי מי שמקשה על רב קשה מה בא לרבות הכלל של כל שלא היה פסולו בקודש מטמא בבית הבליעה¹¹²⁴? אלא יש לומר שהרישא, המלה כל באה לרבות את שחיטת קדשים בפנים, שחיטת קרבן עוף בפנים, שאינו

שכן ר"ש. תוס'.

1122 וגם אינה כשרה מפני שהיא פסולה משום דרסה וחלדה.

1123 ואין לומר שבא לרבות חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושלא לשמו. שהרי הם נלמדים מק"ו אם מליקת לילה שלרבי יהודה תרד לא מטמאה, כל שכן אלו שלא תרד לר' יהודה שלא מטמאים. תוס'.

1124 תוס' שואלים אולי הוא בא לרבות בעל מום שלא הותר בבמה. כמו שמוכח ממה שהקשו בדף טז. מה להצד השהו שבהן שכן לא הותר בבמה. ואם היינו מפ' שטעמו של ר"י הוא משום שלומדים משחיטה אע"ג שאינה עבודה היה מיושב. תוס'.

מטמא בבית הבליעה ולא הוזכר במשנה¹¹²⁵. והסיפא, זה הכלל באה
לרבות את מליקת חולין בחוץ. שמטמאה בבית הבליעה ולא הוזכרה
במשנה¹¹²⁶. ושנינו כדברי רבי יוחנן בברייתא, מלקה זר מלקה פסול
הפיגול והנותר והטמא אין מטמאין אבית הבליעה.

---

¹¹²⁵ ואינו מטמא לא משום שפסולו בקדש שהרי שנינו במשנה לקמן דף קיא שאם עלה ירד. תוס'.

¹¹²⁶ אפ' לומר שכל שאין פסולו בקודש בא לרבות את הפסולים שאם עלו ירדו. והגמ' נקטה את מליקת חולין בחוץ מפני שהיא לא הוזכרה עם מליקת חולין בפנים וקדשים בחוץ. רש"י כת"י.

